

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Tdo/23/2018
Identifikačné číslo spisu:	8514010086
Dátum vydania rozhodnutia:	20.02.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8514010086.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháлика a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Viliama Dohňanského, na neverejnom zasadnutí konanom 20. februára 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného E. L., pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák., o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 07. októbra 2014, sp. zn. 8 To 34/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného E. L. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Stará Ľubovňa rozsudkom zo 16. júna 2014, sp. zn. 1 T 29/2014, uznal obvineného E. L. za vinného zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

Dňa 1.2.2014 v nočných hodinách v G. v rodinnom dome č. XXX, okr. D. P., kde býva, pod vplyvom alkoholických nápojov prišiel do obývacej izby k C. C., nar. X.X.XXXX, trvale bytom G. XXX, okr. D. P., ktorá v tom čase mala na sebe oblečenú nočnú košeľu dlhú pod zadok a v ruke pyžamo, a povedal jej „daj mi“, následne jej vytrhol z ruky pyžamo so slovami „daj mi“, a aj napriek odporu C. C. ju rukami zvalil na váľandu, kde jej násilím roztiahol nohy a do vagíny jej strčil prsty, tie po chvíli z nej vybral, stiahol si tepláky, ľahol si na ňu a vykonal s ňou súlož, počas ktorej sa C. C. celý čas bránila a kričala na neho „pusť ma, pusť ma“, kde keď ho nakoniec nohou kopla, on vstal, a so slovami „či je jej dobre“ si vytiahol tepláky a na plač C. C. a slová „že jej nie je dobre“ z obývacej izby odišiel, teda

násilím donútil ženu k súloži.

Za to bol obvinenému E. L. uložený podľa § 199 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. pri zistení poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. a neprihliadaní na prítiažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m/ Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. bol obvinený pre výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d/ Tr. zák. bolo obvinenému uložené ochranné protialkoholické liečenie, ktoré vykoná podľa § 74 ods. 1 Tr. zák. ambulantnou formou.

Krajský súd v Prešove uznesením zo 07. októbra 2014, sp. zn. 8 To 34/2014, podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obvineného, ktorý v ňom namietal rozpory vo svedeckých výpovediach a domáhal sa znaleckého posúdenia, či mohlo dôjsť k súloži medzi ním a poškodenou. Uznesenie odvolacieho súdu bolo najneskôr doručené obvinenému 02. júna 2015.

Obvinený E. L. (ďalej len obvinený) osobne 03.10.2017, ale aj prostredníctvom obhajcu 21.02.2018 napadol uznesenie krajského súdu dovolaním z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por., pretože uznesením krajského súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 201 ods. 4, § 319 Tr. por., § 199 Tr. zák., čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v neprospech obvineného. Vytýka tiež neúplnosť skutkových zistení, že súd sa nevyrovnal so všetkými, pre rozhodnutie významnými okolnosťami a nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy. V odôvodnení ďalej konštatuje, že krajský súd pochybil a nepostupoval v súlade s § 141 ods. 1, ods. 3 Tr. por., ako to uvádza v uznesení (č.l. 355 tr. spisu, 4 str. uznesenia). MUDr. G. Q. bol predvolaný k výsluchu svedka (zápisnica o výsluchu svedka č.l.90 z 24.3.2014) k lekárskej správe - nález (č.l. 200 tr. spisu) nie opatrením, ale uznesením súdu na hlavnom pojednávaní, kedy opísal to, čo je v náleze a viac nemá čo dodať. Konkrétne sa vyjadril, že začervenanie v zadnej klenbe a na zadnej stene nemalo byť, vysvetlil dve možnosti pri sexuálnom styku alebo pomôcke, prsty jednoznačne vylúčil, on sa k tomu nevie vyjadriť a podobne. Žiadal preto znalecké dokazovanie. Orgány činné v trestnom konaní nepostupovali v súlade s § 2 ods. 10, ods. 11, § 201 ods. 3, § 141 ods. 1 Tr. por., vyšetrovateľ mal postupovať podľa osobitného zákona na znaleckú činnosť a podľa § 142 Tr. por. Spochybnil aj svedecké výpovede E. C., C. C. a I. D. a výpoveď poškodenej C. C. pre ich značné rozpory, ktoré obsiahnejšie rozviedol a týkali sa okolností pred žalovaným skutkom alebo po ňom. Tieto výpovede považuje za účelové. Uvedeným došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konania, a to v jeho neprospech rozsudkom okresného súdu a uznesením krajského súdu v zmysle § 368 ods. 2 písm. a/, písm. h/ Tr. por. Tým sú dané dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por. Navrhol, aby dovolací Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, rozsudok okresného súdu a aj ďalšie rozhodnutia, na zrušené rozsudky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili svoj podklad a vec prikázal, aby vec znovu prerokovala a rozhodol.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Stará Ľubovňa (ďalej len prokurátor) k dovolaniu obvineného zaslal vyjadrenie zo 04.04.2018, v ktorom poukázal na to, že v rozhodnutiach okresného súdu a krajského súdu sa s námietkami obvineného vznesených v súdnom konaní zaoberali a precízne vysporiadali. V dovolaní obvinený v podstate argumentuje iba správnosťou skutkových zistení, čo dovolací súd nie je oprávnený skúmať. Obsah dovolania obvineného preukazuje, že ním uplatnené námietky zjavne vybočujú z deklarovaných dovolacích dôvodov. Smerovali totiž k spôsobu hodnotenia dôkazov a správnosti skutkových zistení súdmi nižšieho stupňa. Skôr ako o právnu, ide o skrytú snahu obvineného, aby vykonané dôkazy a skutkový stav boli vyhodnotené v jeho prospech. Nestotožňuje sa s podaným dovolaním a navrhuje, aby Najvyšší súd SR podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd alebo dovolací súd) v zmysle povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie obvineného a zistil, že nie je potrebné ho odmietnuť pre niektorý z formálnych dôvodov uvedených v § 382 písm. a/, písm. b/ alebo písm. d/ až písm. f/ Tr. por. Súčasne však najvyšší súd dospel k záveru, že v dovolaní obvineného absentujú dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Tr. por., a preto je potrebné ho odmietnuť v zmysle § 382 písm. c/ Tr. por.

Za kvalitu podaného dovolania je výlučne zodpovedný dovolateľ, ktorý určuje mantinely prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu v zmysle § 371 ods. 1 Tr. por. Najvyšší súd nebude v konaní preberať jeho aktivitu a iniciatívne zisťovať ďalšie (v dovolaní neuvedené) chyby napadnutého rozhodnutia alebo mu predchádzajúceho konania, ktoré by zodpovedali niektorému z prípustných dovolacích dôvodov taxatívne uvedených v Trestnom poriadku.

Dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Podľa tohto ustanovenia je zrejmé, že naplnenie tohto dovolacieho dôvodu nemôže nastať pri akejkolvek porušení práva obvineného na obhajobu, ale toto porušenie musí dosahovať zásadnú intenzitu vyplývajúcu z práv obvineného na obhajobu. Pôjde najmä o porušenie práva na povinnú obhajobu v zmysle § 37 Tr. por. V súlade s judikatúrou a rozhodovacou praxou najvyššieho súdu za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10, ods. 11 Tr. por., ako aj vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por. (ZSP 21/2010, R 7/2011, ZSP 16/2013, R 14/2015).

Trestný poriadok neupravuje otázku minimálneho množstva a kvality dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti. V tomto ohľade platí výlučne zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané a vykonané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Dovolací súd však nie je oprávnený prehodnocovať dôkazy podľa predstáv dovolateľa, pretože takéto oprávnenie mu zo zákona nevyplyva. Hodnotenie dôkazov nenapĺňa žiaden z dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por. Výkonanie a hodnotenie dôkazov odlišne od predstáv obvineného, teda nie je porušením jeho práva na obhajobu a v zmysle toho ani adekvátnym dovolacím dôvodom.

Z obsahu trestného spisu bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že právo na obhajobu obvineného bolo v prípravnom konaní i v konaní pred súdom bolo plne rešpektované. Obvinenie bolo E. L. vznesené 03.02.2014, kedy bol aj vyšetrovateľom vypočutý, kde obvinený po zákonnom poučení prehlásil, že obhajcu si nevolí, bude sa obhajovať sám. Pri výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie, po rozhodnutí o jeho vzatí do väzby 05.02.2014, obvinený uviedol, že obhajcu si zvolí. Obhajca JUDr. Patrik Kovalčík mu bol opatrením sudcu pre prípravné konanie ustanovený 11.02.2014, čo bolo zrušené 23.05.2014, nakoľko si obvinený 20.05.2014 zvolil obhajcu JUDr. Vladimíra Komana. Títo obhajcovia sa aktívne zúčastňovali úkonov trestného konania v prípravnom aj súdnom konaní. Návrh obvineného na doplnenie znaleckého dokazovania na rozsah zranení poškodenej a spôsobilosť obvineného k sexuálneho styku súd uznesením na hlavnom pojednávaní 16.06.2014 (č.l. 313 tr. spisu) a súd na verejnom zasadnutí 07.10.2014 (čl. 354) zamietol.

Najvyšší súd po preštudovaní dovolania dospel k záveru, že obvinený sa námietkami uvádzanými v dovolaní, ktoré podradí pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podporne domáha prijatia záveru, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Tým v podstate aj v tejto časti uplatňuje dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Dovolacie námietky, po zohľadnení vyššie uvedeného, dovolací súd dodáva, že výhrady obvineného založené na vlastnom hodnotení rozsahu vykonaného dokazovania, a to nedoplnením dokazovania znaleckým posudkom z odvetvia gynekológie a sexuológie a taktiež namietanými rozpormi vo výpovediach svedkov a poškodenej, nemohol priznať žiadnu relevanciu.

Záverom dovolací súd dodáva, že výklad prezentovaných úvah nemožno vnímať ako pozbavenie či oslabenie práva obvineného navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. por., resp. § 119 ods. 3 Tr. por. Obvinený teda disponuje právom obstarania z jeho pohľadu transparentnejšieho dôkazného prostriedku preukazujúceho rozsah zranení poškodenej

alebo jeho schopnosti mať sexuálny styk. Tu však treba opakovane podotknúť, že podľa § 2 ods. 12 Tr. por. dôkazy v každom prípade hodnotí súd a prípadný nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov zo strany procesných strán nezakladá žiaden dovolací dôvod. Vo veci konajúce súdy tak celkom legitímne pri ustálení rozsahu a lokalizácii zranení poškodenej vychádzali z lekárskeho nálezu - lekárskej správy a výsluchu jeho spracovateľa - svedka MUDr. G. Q. a tiež zo svedeckých výpovedí, výpovede poškodenej a listinných dôkazov, ako je na to v dostatočnom rozsahu poukázané v napadnutých rozhodnutiach. Náležitým spôsobom je tam reagované aj na rozpory vo výpovediach svedkov a poškodenej vrátane ich objasnenia.

Odhliadnuc od ustanovenia § 371 ods. 7 Tr. por. neobstoja ani tvrdenie obvineného o arbitrárnosti napádaných rozhodnutí. Rozsudok okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu dáva zrozumiteľným spôsobom odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu, s ktorými sa dovolací súd stotožnil.

Námietka, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom predstavuje dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Obvinený pribratie znalcov z odvetvia gynekológie a sexuológie odôvodnil iba tým, že vypočutý svedok MUDr. G. Q. sa pri vyjadrení k lekárskej správe - nálezu nevedel vyjadriť, čo mohlo spôsobiť začervenanie zadnej klenby a zadnej steny. Pravdou však je, že tento svedok, vzhľadom na zistenia pri vyšetrení poškodenej konštatoval, že začervenanie sliznice v zadnej klenbe a začervenanie na zadnej stene krčka maternice svedčí o sexuálnom styku, či išlo o násilnú formu styku svedok sa nevedel vyjadriť. Konajúce súdy aj vzhľadom na ostatné dôkazy dospeli k zhodnému záveru, že žalovaný skutok sa stal a že tento skutok spáchal obvinený. Skutková veta uvedená v rozsudku prvostupňového súdu aj podľa najvyššieho súdu napĺňa všetky zákonné znaky zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák.

Navyše dovolací súd uvádza, že obvinený v prípravnom konaní ani v súdnom konaní nenamietal porušovanie jeho obhajobné práva tak, ako to požaduje ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por.

Na základe vyjadreného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto uznesenia, pretože uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por. neboli naplnené.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.